

Efterårssåning af vårbyg


Leif Hagelskjær, chefkonsulent og afdelingsleder,
SEGES Innovation

Plantekongres 2025

Efterårssået maltbyg gav ét ton mere end det forårssåede

Den efterårssåede vårbyg gav 6,3 ton mod 5,3 ton i den forårssåede. Det er nok til at prøve igen, mener Claus Justesen.

16. aug 2023 | 09:31 |

Skrevet af [Merete Hattesen](#) | 

To landmænd efter to sæsoner med efterårssået vårbyg: Markant højere udbytte

Der er en række fordele, men også nogle udfordringer, når man sår vårafgrøder i efteråret. Det fortæller to landmænd, der har eksperimenteret med såtidspunktet i de sidste to år.

11. okt 2023 | 08:50 |

Skrevet af [Merete Hattesen](#) | 



UDVIKLINGSPULJE
FOR PLANTESEKTOREN

SEGES
INNOVATION

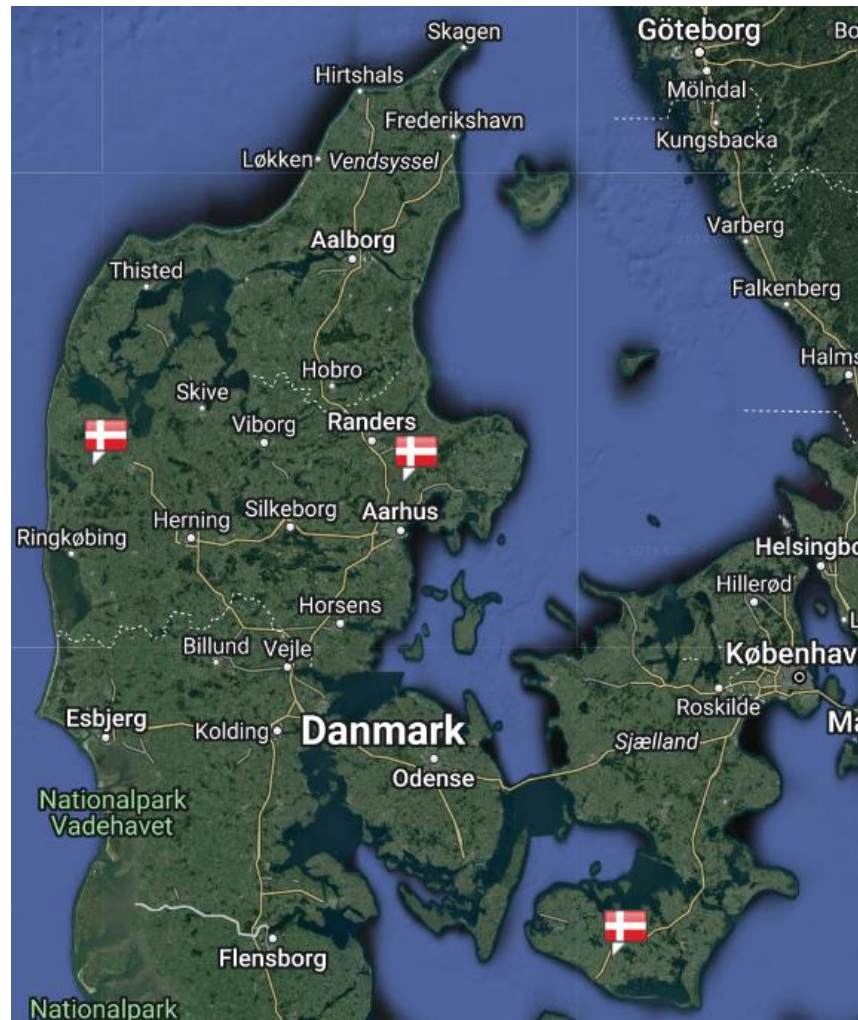
Hvorfor så vårbyg i efteråret?

- **Etablering af vårbyg i foråret har været udfordrende, især på lerjord**
 - 2023 og 2024
- **Forsommertørke går hårdt udover vårsæd**
 - 2018 og 2023
- **Gode erfaringer med efterårssåning fra Tyskland og Frankrig, og enkelte fra Danmark**
 - Tidligere høst
 - Højere udbytte
 - Maltbygkvalitet (varierende)
- **Er der ikke en stor usikkerhed ved efterårssåning?**
 - Der er naturligvis en risiko for udvintring, men det er gået overraskende godt både i praksis og i forsøg de seneste år
 - Nogle år er det også vanskeligt at få sået om efteråret, ikke mindst efteråret 2023

Ytteborg, sået 15/11 2023. Foto 28/2 2024



Foto: Leif Hagelskjær, SEGES Innovation



Djursland, sået 18/12 2023. Foto 13/2 2024



Foto: Leif Hagelskjær, SEGES Innovation

VKST, Holeby, sået 8/11 2023



Foto: Louise Lund, VKST Trials

Djursland, sået 18/12 2023. Foto 13/2 2024



Foto: Leif Hagelskjær, SEGES Innovation

Tre forsøg i 2024

- Ytteborg JB 1
- Holeby JB 6
- Djursland JB 6

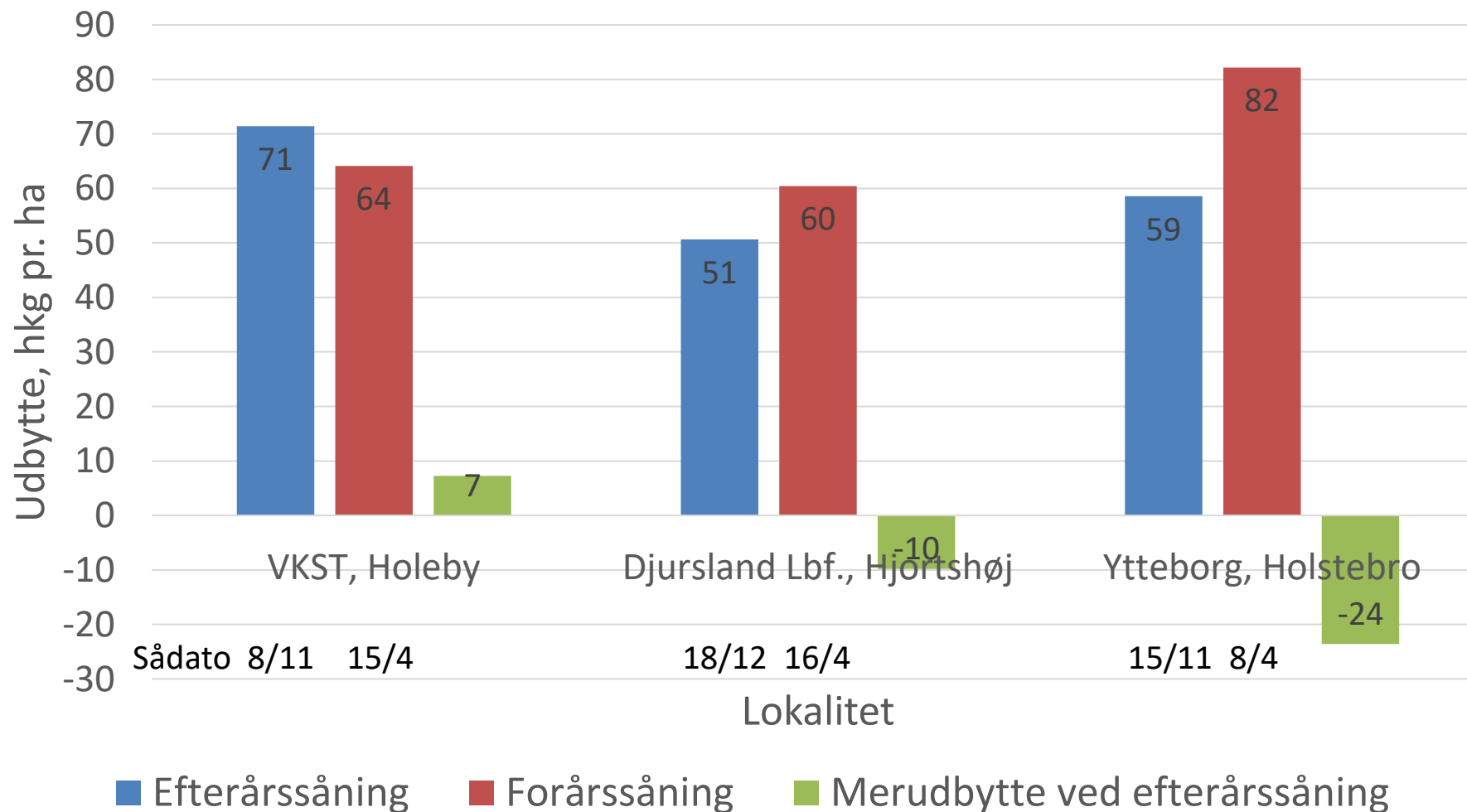
Plantebestand

- Der er sået 400 spiredygtige kerner pr. kvm. ved efterårssåning og 340 ved forårssåning.

Opnået plantebestand, pl. pr. kvm Gns. af 9 sorter	Efterårssåning Optalt i februar	Forårssåning Optalt primo maj
Ytteborg	299 (75%)	333 (98%)
VKST, Holeby	185 (46%)	200 (59%)
Djursland	276 (69%)	362 (106%)
Gennemsnit	253 (63%)	298 (88%)

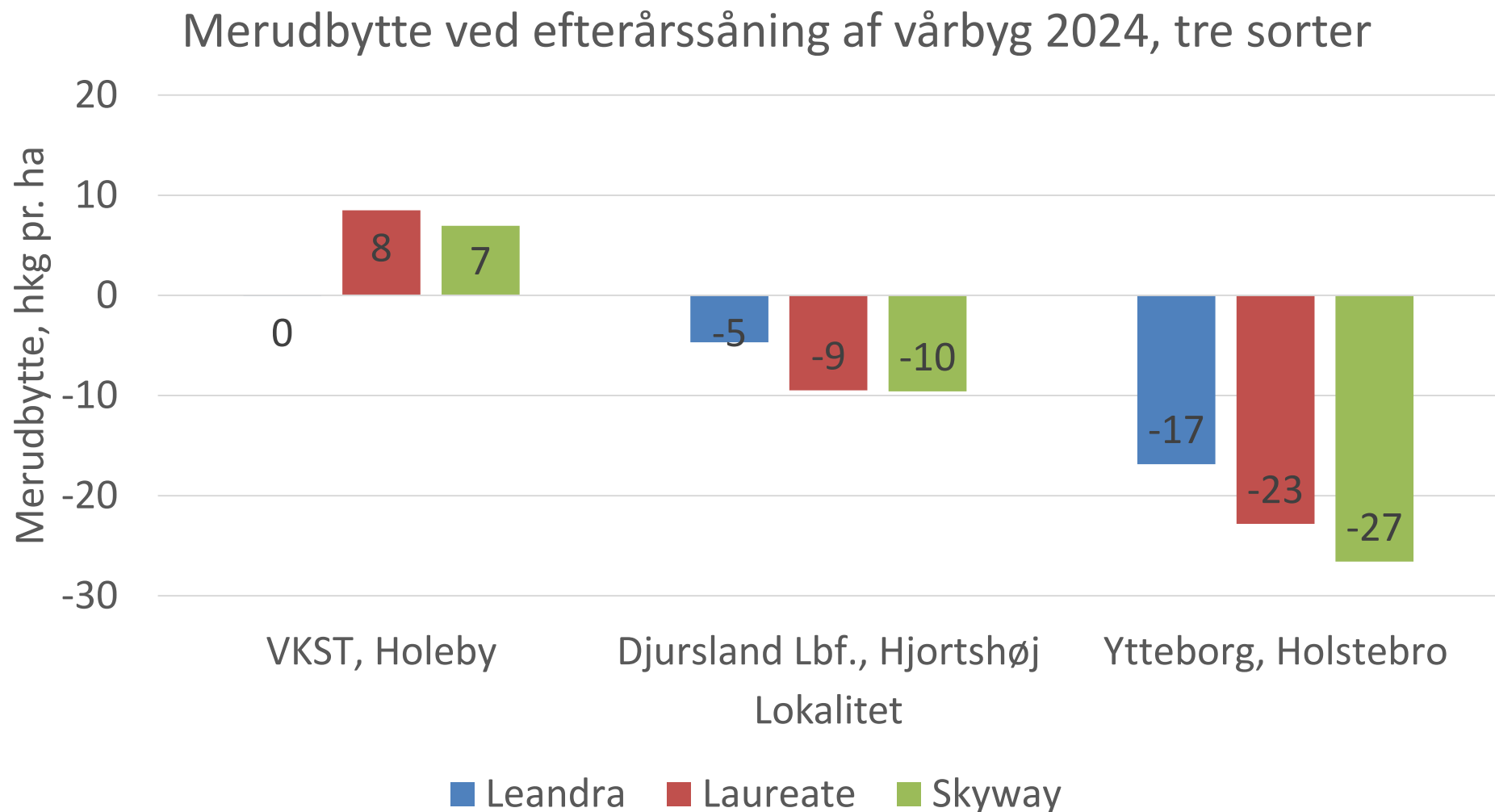
Udbytte – resultater fra forsøg med efterårssåning af vårbyg 2024

Udbytte i forsøg med efterårssåning af vårbyg 2024, gns. af 9 sorter



Statistisk sikker forskel på såtider i alle tre forsøg, men ikke i samme retning!

Udbytte – resultater fra forsøg med efterårssåning af vårbyg 2024



Statistisk sikker vekselvirkning mellem såtider og sorter i alle tre forsøg, dvs. at sorterne reagerer i forskellig grad på såtiden!

Kvalitet

Protein i tørstof, pct. Gns. af sorter	Efterårssåning	Forårssåning
Ytteborg	9,9	9,7
VKST, Holeby	9,4	12,0
Djursland	10,1	10,7
Gennemsnit	9,8	10,8

Sortering, pct. kerner > 2,5 mm Gns. af sorter	Efterårssåning	Forårssåning
Ytteborg	97	98
VKST, Holeby	98	92
Djursland	96	88
Gennemsnit	97	93

Skoldplet

- Skoldplet er betydeligt mere udbredt ved efterårssåning end ved forårssåning – velkendt fra Tyskland og Frankrig
- Ingen nævneværdig forskel på øvrige sygdomme

Sort	SKOLDPLET %	SKOLDPLET %
	dækning	dækning
	Efterårssåning	Forårssåning
Leandra	4,3	0,6
Prospect	8,7	1,8
Firefoxx	8,2	3,1
KWS Thalix	7,1	2,0
Laureate	8,6	2,4
RGT Planet	9,3	2,6
LG Flamenco	8,5	3,0
CB Score	4,9	2,7
Skyway	9,1	1,8
Gennemsnit	7,6	2,2



Fotos fra Ytteborg 12/6 2024

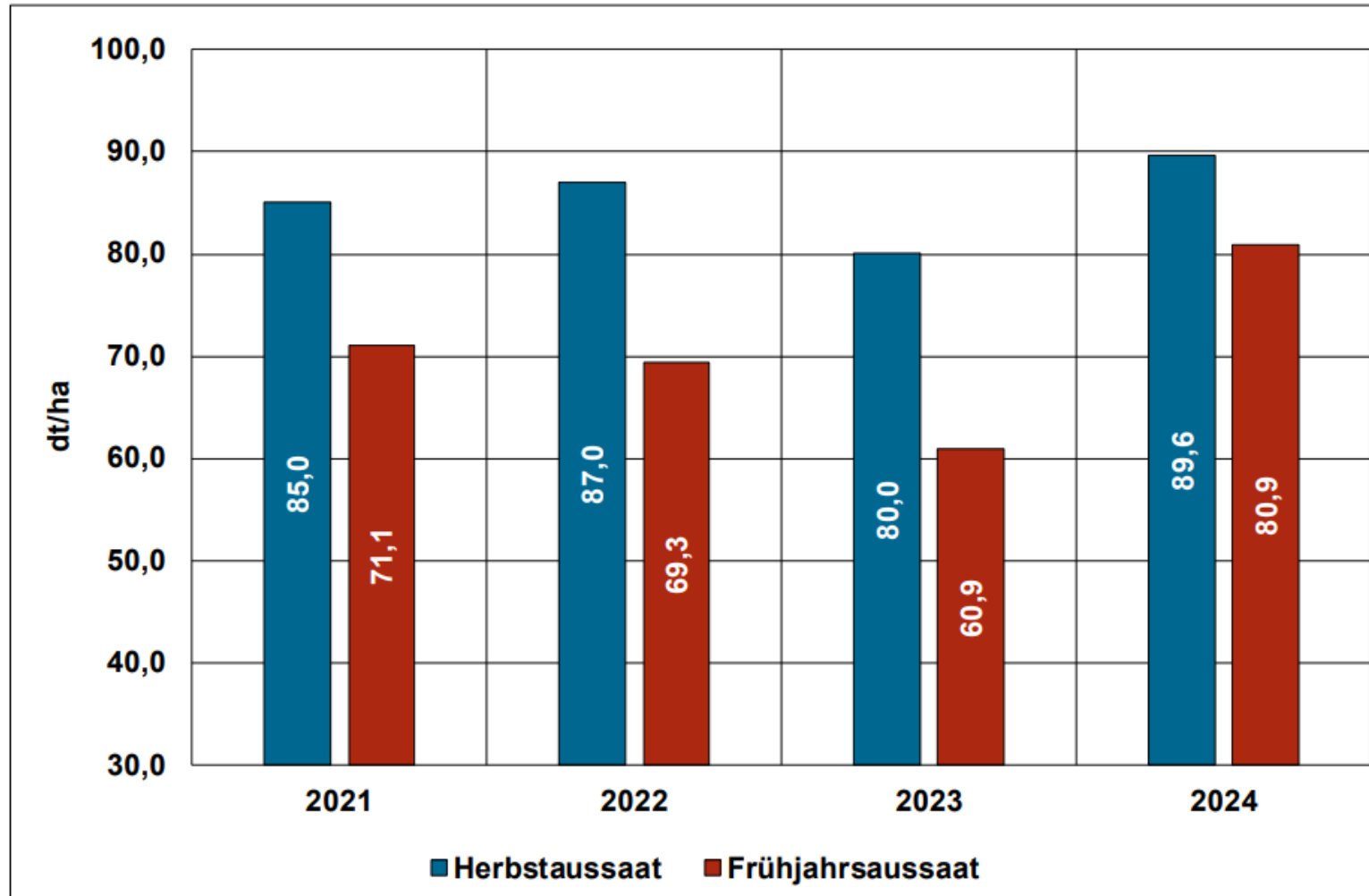
Fotos: Leif Hagelskjær,
SEGES Innovation

SEGES
INNOVATION

Tyske forsøg med efterårssåning af vårbyg

Erträge

Überblick Kornerträge (dt/ha; 86 % TS) nach Saattermin, behandelte Stufe 2021-2024



- **Udbytte:** I gennemsnit 16 hkg pr. ha (24%) højere udbytte ved efterårssåning (Herbstaussaat) end ved forårssåning (Frühjahrsaussaat).
- **Kvalitet:** Varme og tørre somre favoriserer efterårssåning i form af større kerner og dermed bedre sortering.
- **Sygdomme:** Skoldplet mere udbredt ved efterårssåning. Rust og bladplet mindre udbredt.

Resultater er gennemsnit af sorterne i 5 forsøg pr. år, dog kun 2 forsøg i 2024, pga. udvintring.

SEGES
INNOVATION

Kilde: Sortenversuche in Thüringen. Sommerbraugerste in Herbstaussaat, Versuchsbericht 2024.

https://www.tllr.de/www/daten/publikationen/voe/lsv/lv_sgbherbst.pdf

STREIFENVERSUCH ZUR BESTIMMUNG DES OPTIMALEN AUSSAATTERMINS ERNTE 2021 IN MORGENROT

Streifen	1	2	3	4	5	6	7
Aussaatdatum	17.9.2020	24.9.2020	1.10.2020	8.10.2020	13.10.2020	22.10.2020	27.10.2020
Ernte	4.7.2021		12.7.2021	12.7.2021	12.7.2021	12.7.2021	12.7.2021
Ertrag (dt/ha)	70,33		65,68	72,30	75,20	77,01	79,40

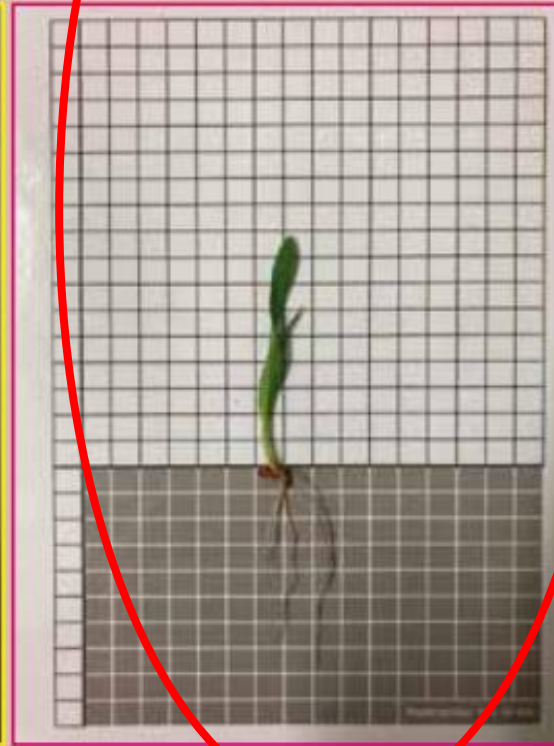


Abb. 2 Ertrag der Sorte Leandra bei unterschiedlichen Aussaatterminen, Saatenstand vor Winter am 30. November 2020

Fotos: Nils Krawczyk

Tyske forsøg med såtidspunkt om efteråret

- Forsøg med 7 såtider!
- Såning ultimo oktober har givet de højeste udbytter!

Konklusioner

- **God overvintring af alle sorter**
 - Trods meget sen såning og meget våde forhold
 - Ingen forskel på sorters overvintring, heller ikke i tyske forsøg
- **Plantebestand reduceret betydeligt i løbet af vinteren**
 - 400 planter pr. kvm anbefales
- **Udbytter varierer betydeligt mellem landsdele og jordtyper**
 - Den meget sene såning har formentlig reduceret buskningen
- **Tendens til bedre sortering ved efterårssåning**
- **Vær opmærksom på skoldplet, vælg en sort med lav modtagelighed**
- **Tilstræb såning ultimo oktober-primus november**
 - For tidlig såning øger risikoen for udvintring
- **Regelsæt**
 - Kan ikke sås efter efterafgrøder
 - N-kvote som vårbyg, nye afgrødekoder på vej
 - Planteværn som vinterbyg



Nye forsøg til høst 2025

- 3 forsøg etableret, alle på lerjord.
- Sået 31/10-8/11 2024
- 9 sorter
 - Prospect
 - Firefoxx
 - KWS Thalís
 - Laureate
 - RGT Planet
 - LG Flamenco
 - CB Score
 - Skyway
 - KWS Somersset (vinterbyg til malt)



Tak for opmærksomheden!

Efterårssåning af Vårbyg/Vekselbyg

- ▶ Jacob Rasmussen
- ▶ Driftsleder Borreby Gods
- ▶ Konventionelt planteavl ca. 1200 ha



Hvorfor Vekselbyg?

Erfatur Frankrig 2017

Klima

- Mild lokation, Vestsjælland og kystnært
- Nedbør/tørke

Arbejdsbelastning

- Stort areal med vårsæd
- Sen såning

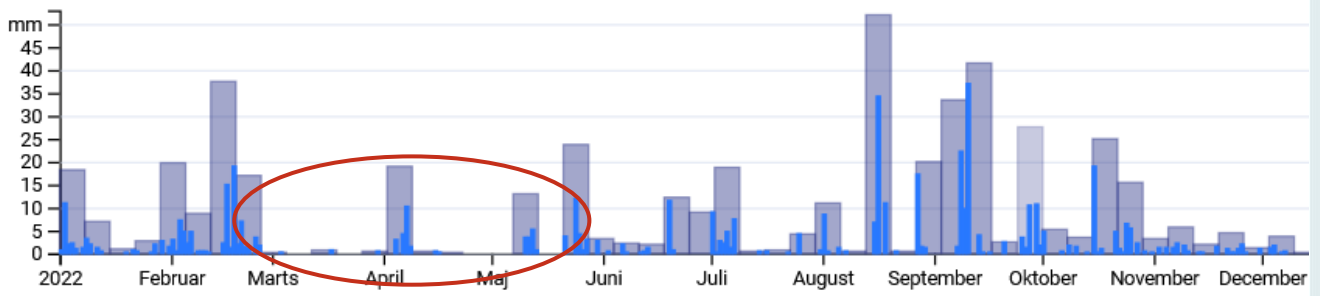
Forudsætning

- Skulle kunne sælges som Maltbyg

2022
01. jan - 31. dec

24T 7D 4U

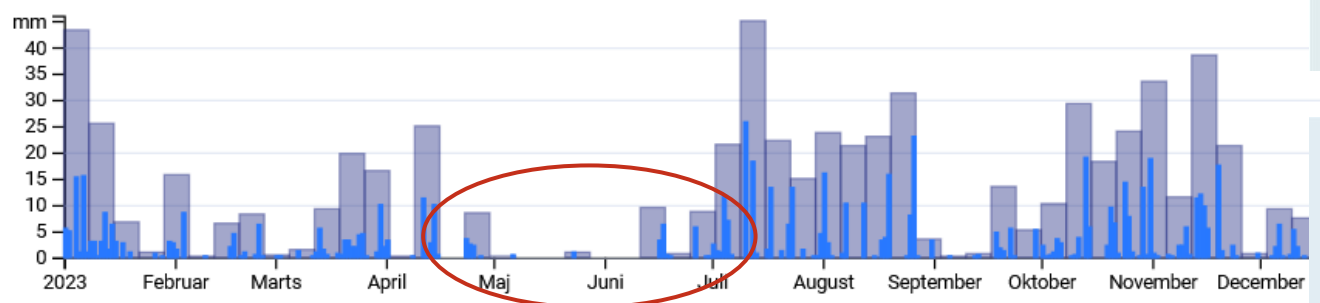
519.000 m



2023
01. jan - 31. dec

24T 7D 4U

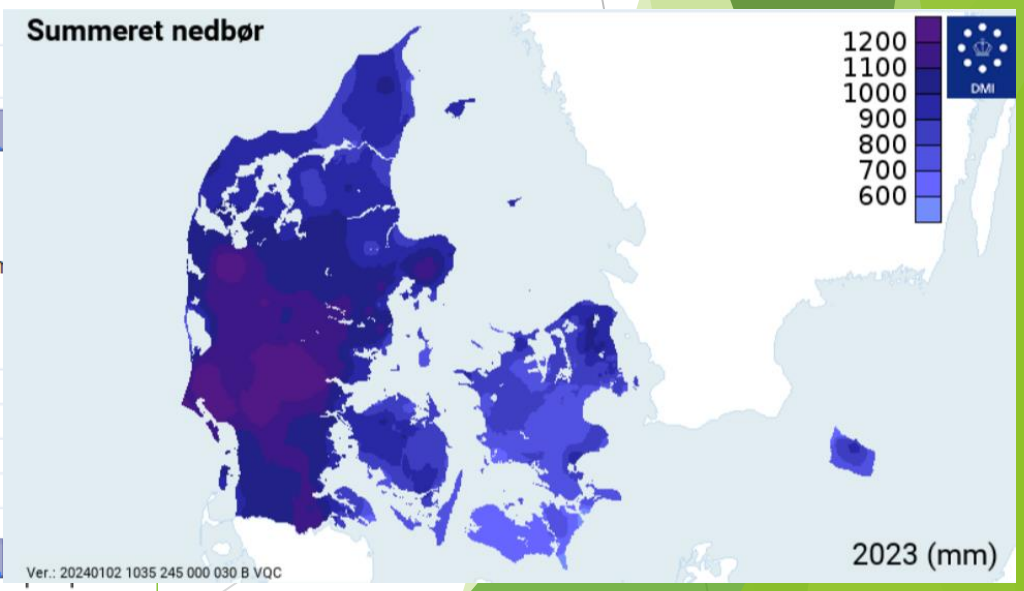
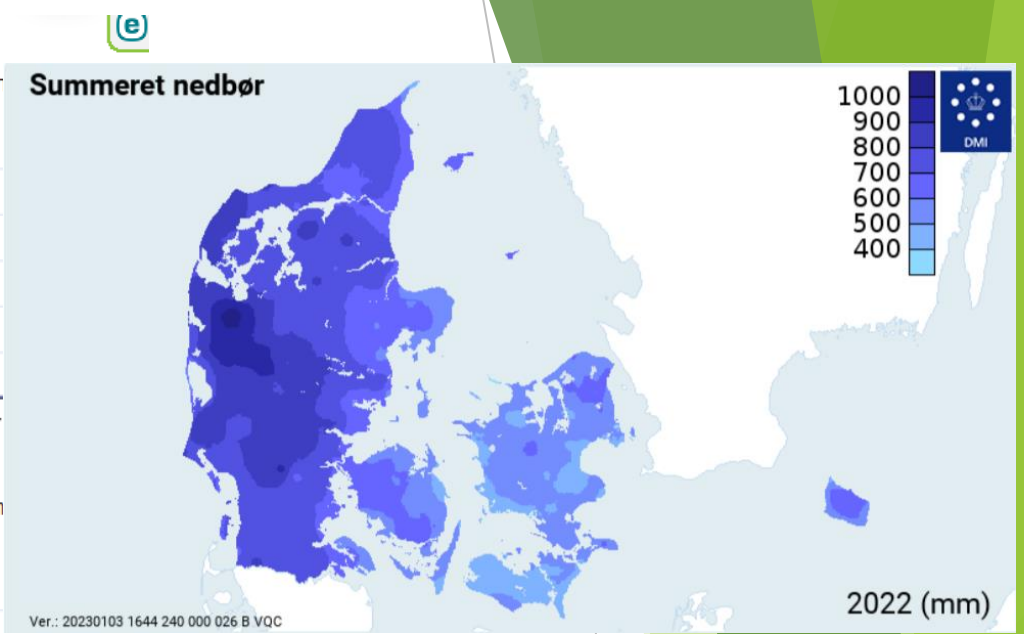
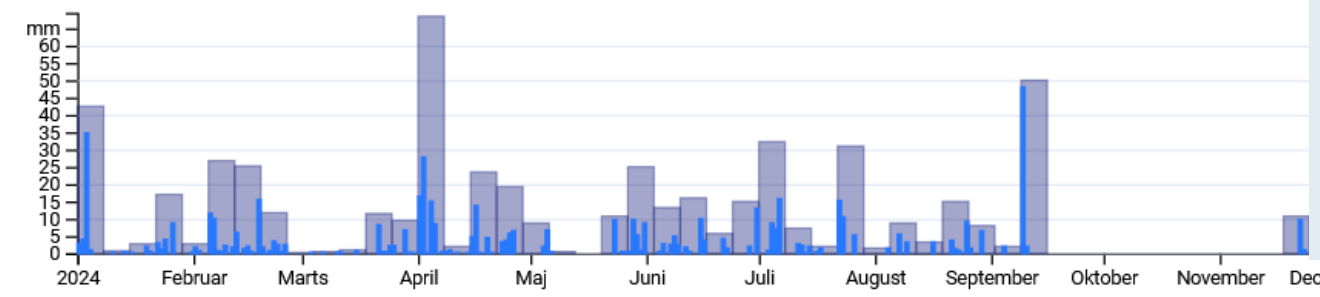
682.500 m



2024
01. jan - 12. dec

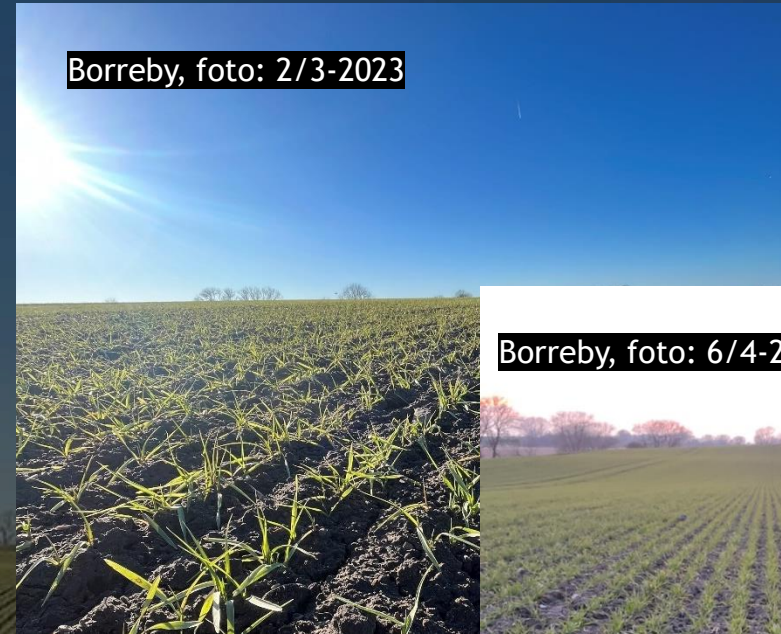
24T 7D 4U

553.000 m

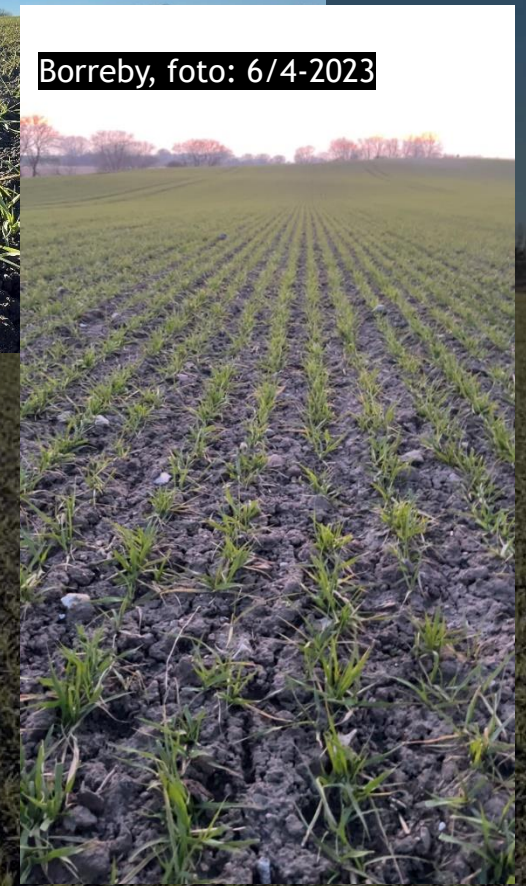


Vekselbyg høsten 2022

- ▶ Areal 30 ha Laureate
- ▶ Såtidspunkt 24/11-2021 "pløjefrit" 350 pl. Pr m²
- ▶ Gødning ca. 150kg N 41kg P 50kg K
 - Slam efterår før såning
 - Opstart 7/3- 2022 NS 26-13 150kg
 - Opfølgning 23/3 2022 N32 flydende 210kg
 - Sen gødsning 11/5 2022 KAS 27 mg 75kg
- ▶ Planteværn
 - Ingen ukrudtssprøjtning
 - 2 svampebekæmpere i Juni
 - 1 vækstregulering Cerone
 - 1 Skadedyrsbekæmpelse lus
- ▶ Høst 19/7-2022
 - Udbytte 9.300kg/ha
 - Gns. udbytte vårbyg 7.556kg/ha



Borreby, foto: 2/3-2023



Borreby, foto: 6/4-2023

Vekselbyg høsten 2023

- ▶ Areal 93 ha Laureate
- ▶ Såtidspunkt 8-17/11-2022 350 pl. Pr m²
- ▶ Gødning ca. 151kg N 30kg P 65kg K
 - Opstart 6/3- 2023 DAP 155kg
 - Opfølgning 28/3 2023 Urea 46% 255kg
- ▶ Planteværn
 - 1 Ukrudtssprøjtning
 - 3 svampebekæmpelser
 - 2 vækstregulering
 - 1 Skadedyrsbekæmpelse
- ▶ Høst 14-22/7-2023
 - Udbytte 7.160kg/ha
 - Gns. udbytte vårbyg 5.552kg/ha

Borreby, foto: 4/5-2023



PLANTER | 13-11-2023 08:10:59 | 

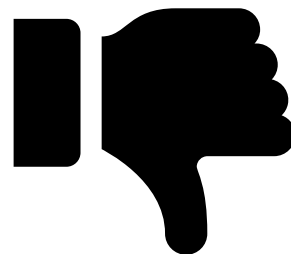
Sjællandsk gods: - Vi håber at så 226 hektar med vårbyg her i november

Efter to år med kun positive erfaringer med efterårssået vårbyg har Borreby Gods taget efterårssået vårbyg ind som en fast del af sit 1.200 hektar store sædskifte. - Jeg er indstillet på, at det ikke bliver et helt optimalt såbed i år, siger driftsleder Jacob Rasmussen.



- Ligesom i 2022 har vi også i år set et merudbytte på 1,5 til 2,0 t/ha i vores efterårssåede vårbyg plus en god maltbygkvalitet og en tidligere høst, fortæller Jacob Rasmussen, driftsleder på Borreby Gods. Fotos: Jørgen P. Jensen


Vekselbyg høsten 2024



Vekselbyg Høsten 2025

- ▶ Areal 163 ha Laureate
- ▶ Såtidspunkt 24/10 - 14-11-2024 375pl pr. m2
Sået efter tildelingskort.
- ▶ Gødning ca. 150kg N planlagt



- 
- ▶ Fordele
 - 20-30% højere udbytte (2022/2023)
 - Bedre kvalitet
 - Tidligere høst, gode muligheder for rapssåning
 - Lavere arbejdsbelastning i foråret
 - ▶ Ulemper
 - Lang sæson, sen såning ikke muligt alle år
 - Risiko for udvintring
 - Højere udsædmængde end vårsået
 - Kan ikke sås efter en efterafgrøde
 - Højere kvælstofmængde end norm
 - Risiko for græsukrudt